

ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLERİN ÖNLENMESİ

ANNELERE YÖNELİK BİLGİLENDİRME SEMİNERİ

ÇOCUKLUK

- En sevdiğim arkadaşım kimdi?
- Beni neler mutlu ederdi?
- Hayallerim nelerdi?
- Hayallerime ulaşmam için beni kimler desteklemişti?

Kızımın hayallerini konuşuyor muyum?

Kızımın en büyük hayali ne?

Kızımın hayallerini gerçekleştirmek için ona nasıl destek oluyorum?

Çocuk Kimdir?

Tarihin farklı dönemlerinde ve değişik kültürel yapılarda, 'çocuk' ve 'çocukluk' tanımlarının farklı olduğunu görüyoruz.

Çocuk Kimdir?

- Çocuk Hakları sözleşmesinin 1. maddesince 18 yaşının altı her insan çocuk olarak kabul edilir.
- 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu, Madde 3/1a 'Daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişi çocuktur' der.

Çocukken bunlardan hangilerine ihtiyaç duydum?

- Barınacak bir yere?
- Bakıma?
- Korunmaya?
- Şiddet olmayan bir ortama?
- Eğitim almaya?
- Sağlık hizmetine?
- Ne istediğimi veya istemediğimi söylemeye?
- Oyun oynamaya? Keyifli vakit geçirmeye?

Bu saydıklarımızın tümü çocukların doğuştan sahip olduğu haklar. Bu hakların korunması son derece önemli.

Bu hakların korunması amacıyla Çocuk Hakları Sözleşmesi 142 ülkenin imzasıyla yürürlüğe girmiştir. Türkiye’de 1990 yılında imzalamıştır.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesinden Bazı Önemli Maddeler:

- 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır.
- Çocuk sağlığı eğitimi ve gelişmesi açısından tehlike teşkil eden işlere karşı korunma hakkına sahiptir.
- Çocuk düşüncesini özgürce ifade etme hakkına sahiptir.
- Çocukları ilgilendiren bütün konularda çocuğun yüksek yararı temeldir.
- Her çocuk temel yaşam hakkına sahiptir.
- Çocuğun her türlü cinsel istismara karşı korunma hakkı vardır.

Çocuğun Eğitim Hakkı

- **T.C. Anayasası Madde 42:** İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

- **1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu:**

Madde 8 – Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır.

Madde 15 – Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

Türkiye’de Durum

- **Okuma yazma bilmeyen kadın nüfus oranı erkeklerden 5 kat fazla**

Türkiye’de 2015 yılında, 25 ve daha yukarı yaşta olan erkeklerin %1,8’i, kadınların %9’du okuma yazma bilmiyor.

Lise mezunlarının toplam nüfus içindeki oranı %19,5.

- Bu oran erkeklerde %23,5, kadınlarda %15,6’dır.

Oysa kız çocuklarının da eğitim hakkı vardır!!

Çocuk Yaşta Evlilikler

Bir evlilikte eşlerden birinin veya ikisinin de 18 yaşında küçük olduğu resmi veya resmi olmayan her türlü evliliğe ‘çocuk yaşta evlilik’ denir.

Çocuk Yaşta Evlilikler

- Dünyada her yıl 15 milyon kız çocuğu 18 yaşından önce evlendiriliyor. **Her 4 kız çocuğundan 1'i.** Gelişmekte olan ülkelerde her 3 kızdan 1'i 18; her 9 kızdan 1'i 15 yaşından önce evlendiriliyor.

Çocuk Yaşta Evlilikler

- Türkiye Aile Yapısı Araştırması'na (2017) göre 2016 yılında 15 yaş üstü nüfus içinde ilk evliliğini 18 yaşından önce yapan kadınların oranı %28.2, erkeklerin oranı ise %5.6'dır.
- 2016 yılında 27.600'ün üzerinde kız çocuğu 16 ve 17 yaşlarında resmi evlilik yapmışlardır (Türkiye İstatistik Kurumu, Evlenme İstatistikleri, 2017).

Çocuk Yaşta Evlilikler

- Türkiye’de 18 yaşından önce yapılan evliliklere en fazla
- Kuzey Doğu Anadolu (34,2),
- Ortadoğu Anadolu (32,9),
- Güneydoğu Anadolu (32,8),
- Orta Anadolu (31,3) ve
- Batı Karadeniz bölgelerinde (32,3) rastlanıyor.

Nedenleri neler ?

- Anne - babalara göre:

Ev kalabalık,
geçinmek zor,
evlenince rahat
eder.

Okula
gönderemeyiz,
evde ne
yapacak?

Bu yaşa kadar
ben korudum,
artık kocası
korusun.

Herkes bu yaşta
evlendiriyor,
evde mi kalsın?

Çünkü ben öyle
istiyorum!

Söz verdik, ayıp
olur!

Okusa ne
olacak?

Nedenleri neler ?

- Kız çocuklarına göre:

Herkes
evlenmemi
bekliyor

Bu evden bir an
önce kurtulmak
istiyorum

Nasıl
okuyamayacağım
evde ne
yapacağım?

Bana hediyeler
alacaklar, nişan,
düğün yapacağız

Okusam ne
olacak,
çalışamayacağım!

Ya evde
kalırsam?

Dedikodumu
yapmaya
başladılar

ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLER

kız çocuklarını nasıl etkiler?

Kız çocuklarını nasıl etkiler?

- Fiziksel ve ruhsal olarak evliliğe uygun olmadıkları için evlilik sorumluluklarının altında ezilebilirler.
- Aşağılanabilir, şiddete maruz kalabilirler.
- Özgüvensiz, güçsüz hissederler, mutsuz olabilirler, sağlıkları bozulabilir.
- Okula devam edemezler, eğitim hakkından mahrum kalırlar.
- Kendilerine ait gelirleri olmaz, başkalarına bağımlı olurlar.
- Hamilelikte ve doğumda sağlık problemleri yaşayabilir, hayatlarını kaybedebilirler.

Sağlık sorunları:

Hamilelikte yaşanan sağlık sorunları ve doğum sırasında ölme ihtimali

(Dünyada her yıl 70.000 genç kız (15-19) gebelik ve doğum sırasında hayatını kaybetmektedir. 15 yaşından önce doğum yapan kızların 20li yaşlardaki kadınlara göre doğumda ölme riski 5 kat daha fazladır.)

Düşük, ölü doğum ve bebeğin bir aylık olmadan ölmesi ihtimali

(18 yaşından küçük annelerin bebeklerini 1 yaşına gelmeden kaybetme riski, daha büyük yaştaki annelere göre 60 kat fazladır.)

Üreme organlarında fonksiyon / form kaybı

Sağlık kuruluşunda doğum oranının yarıya düşmesi

Cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı savunmasızlık

Bebeğin yetersiz beslenmesi ve bakımı

Erkek çocuklarını nasıl etkiler?

- Erken yaşta ev bakma sorumluluğunu almak zorunda kalırlar.
- Yaşadıkları stres ve yükten dolayı öfkeli, mutsuz olabilirler, sağlıkları bozulabilir.
- Büyüklere bağımlı olabilirler, kendi kararlarını vermekte zorlanabilirler.
- Okula devam edemezler, eğitim hakkından mahrum kalırlar
- Vasıflı bir işte çalışamazlar, geçim sıkıntısı çekerlar.

Anne babaları nasıl etkiler?

- Erkenden çocuklarından uzak kalırlar.

- Çocuklarının mutsuz olduğunu görüp üzülebilirler.

- Çocuklarının yaşadıkları olumsuzluklardan dolayı suçlu hissedebilirler.

- Hep çocukların problemlerini çözmek zorunda kalabilirler.

- Maddi olarak sürekli çocuklarını desteklemek zorunda kalabilirler.

Çocuk yaşta evlilik suçtur!

Adana'da 14 yaşındaki Y.D. ile 'berdel' geleneğine göre nikahsız evlendirilen 17 yaşındaki M. K., 5 yıl 6 ay, kızın babası 49 yaşındaki Şükrü D. ise 3 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı.

9 Aralık 2014

Erzurum'da, eşinin rahatsızlığını bahane ederek 14 yaşındaki kızını kendisinden 20 yaş büyük adamla evlendiren baba 5 yıl 8 ay, küçük kızla evlenen 34 yaşındaki adam ise 11 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

24 Haziran 2017

Çocuk gelin damat olmaz!

**Çocuk
istismarıdır**

**Çocuk
ihmalidir**

**Çocuk hakları
ihlalidir**

**Kadına yönelik
şiddetin bir
türüdür**

**Toplumsal bir
sorundur**

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

Fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik şiddet yaşayan kadınlar bu Kanun'dan yararlanarak;

- Şiddet içeren davranışlarda bulunulmaması,
- Şiddet uygulayan kişinin evden uzaklaştırılması,
- Korunan kişinin konutuna, okuluna veya iş yerine yaklaştırılmaması,
- Var ise silahının evde bulundurulmaması,
- Korunan kişinin iletişim araçları ile rahatsız edilmemesi gibi tedbir kararları aldırabilir.

Bu Kanun'dan yararlanmak için **kimlikle karakola, Savcılığa veya Aile Mahkemesine** başvurmak yeterlidir. İşlemler **ücretsizdir**.

Şiddet İzleme ve Önleme Merkezi (ŞÖNİM)

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet verir.
- Danışmanlık ve yönlendirme yapar.
- Şiddet yaşayan kadınlara barınma, maddi yardım, sağlık, adlî yardım hizmetleri, çocukların ihtiyaçları ile ilgili konular destek olur.
- 7 gün 24 saat açıktır.
- Sosyal hizmet uzmanı, psikolog gibi uzman personel görev yapar.

Kadın Sığınmaevleri

- Şiddet yaşayan ve kalacak yere ihtiyaç duyan kadınların varsa çocukları ile birlikte kalabileceği kuruluşlardır.
- Güvenli kalacak yer, danışmanlık, tıbbi destek, psikolojik destek, iş bulma, ev bulma, ekonomik destek, çocuklar için kreş ve diğer ihtiyaçlar ücretsiz karşılanır.
- Sığınmaevlerinin adresleri gizlidir. Sığınmaevine başvurmak için ŞÖNİM'e, kadın danışma merkezlerine başvurabilir veya 183'ü arayabilirsiniz.

Alo 183 Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı (Alo Şiddet Hattı)

ASPB'ye bağlı olarak çalışan bu hat, şiddete uğrama riski bulunan ya da şiddet mağduru kadın ve çocuklara psikolojik, hukuksal, ekonomik alanda danışmanlık, bilgilendirme ve yönlendirme gibi hizmetler sunmaktadır.

Kolluk Kuvvetleri

- Polis Merkezleri
- Jandarma Karakolları

- Şiddete uğrayan kadının ve çocuklarının güvenliğini sağlama,
- Cumhuriyet Savcılığını bilgilendirme,
- Mağdur kadının gerekli muayene için en yakın sağlık kuruluşuna sevkini sağlama,
- Şiddet olayına karışan tarafları tespit etme ve delilleri toplama,
- Olaya ilişkin ayrıntıları kayda geçirme ve tutanak düzenleme,
- Kadına yönelik şiddet vakalarında özel bir form (aile içi şiddet olayları kayıt formu) doldurma,
- Şiddet mağduru kadın için risk değerlendirmesi yapma,
- 6284 sayılı ailenin korunması yasası kapsamında mağdur için koruma emri çıkmışsa bu kararın uygulanmasını sağlamak

Adli Kurumlar

- Cumhuriyet Savcılığı
- Aile Mahkemesi
- Adli Tıp Kurumu

- Kadınlar bu birimlere;
- Yasal haklarından yararlanmak,
- 6284 sayılı kanundan faydalanmak,
- Şiddete dair bedensel bulguları tespit için başvururlar.

Barolar

Şiddet yaşayan ve ekonomik gücü olmayan kadınlara ücretsiz hukuki danışmanlık ve destek sağlar.

Sağlık Kuruluşları

6284 sayılı Kanun kapsamında şiddete maruz kalan kadınlara:

- Teşhis etme, raporlama
- Tıbbi bakım sağlama
- Risk değerlendirmesi yapma Psikolojik destek sağlama
- Diğer hizmetler için yönlendirme gibi hizmetler vermektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

- İl Müdürlükleri
- İlçe Müdürlükleri

Bu birimlere başvuran kadınlara

- Sığınmaevi,
- Danışmanlık,
- Bilgilendirme, yönlendirme,
- Meslek ve beceri kursları,
- Eğitim çalışmaları,
- Ayni ve nakdi yardım hizmetleri sağlanır.

Yerel Yönetimler ve STK'lar

Başvuran kadınlara;

- Kadın Kuruluşları
 - Belediyeler
 - Valilik
 - Kaymakamlıklar
- Sığınmaevi,
 - Danışmanlık
 - Bilgilendirme, yönlendirme
 - Meslek ve beceri kursları
 - Ayni ve nakdi yardım hizmeti
 - Eğitim çalışmaları hizmetleri verilir.

İşkur

Şiddet yaşayan kadınların başvurması halinde

- İş danışmanlığı,
- İş bulma,
- İş kurma,
- Mesleki eğitim alma konularında destek alabileceği kuruluşlardır.

Tüm hizmetler **ücretsizdir.**

Çocuk Yaşta Evliliklerin Bildirimi

- **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı**
- **Polis**
- **Jandarma**
- **Cumhuriyet Savcılığı veya Çocuk Hakimliği**
- **ALO 183 Kadın Çocuk Yaşlı Engelli Destek Hattı (24 saat)**
- **ŞÖNİM (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi)**
- **Devlet Hastanesi**
- **Belediye Sosyal Hizmet / Kadın Danışma Merkezi**
- **Sivil Toplum Kuruluşu**

Çocuk Yaşta Evlilikler Nasıl Önlenebilir?

Neler Yapabiliriz?

- Çocuk Koruma:

Çocukların ihmal ve istismardan korunması veya ihmal ve istismarın durdurulması amacıyla üstlenilen sorumluluk ve faaliyetlerdir.

Çocuk Yaşta Evliliklerin Önlenmesinde Annenin Rolü

- Çocuklarınıza ne yapacaklarını söylemek yerine, onlara mümkün olduğunca seçenekler vermeye ve seçimlerine rehberlik etmeye çalışın.
- Evde şiddet varsa ve kızınız evliliği bir kaçış olarak görüyorsa ilgili kurumlara başvurun, destek alın.
- Çocuk yaşta evliliğin sonuçlarını ve erken gebeliğin kadınların bedenleri ve yaşamları üzerindeki olumsuz etkilerini kızınızla yaşına uygun bir dille paylaşın.
- Erken yaşta evliliğin ertelenmesinin avantajlarını çevrenizle paylaşın: eğitim almak, daha sağlıklı olmak, bir iş bulmak, ekonomik özgürlüğünü kazanmak.

Kız Çocuklarının Eğitimini Destekleyin

- Kız çocukları okurlarsa meslek sahibi olabilirler, kendi ayakları üzerinde dururlar.
- Daha iyi şartlarda yaşama şansları olur.
- Gelecekleriyle ilgili daha doğru kararlar alabilirler, sorunlarını kendileri çözebilirler.
- Çocuklarını daha iyi yetiştirebilirler.
- Toplumlarına daha faydalı olurlar.
- Başkalarına bağımlı olmak zorunda kalmazlar, daha özgüvenli olurlar.

Anneler çocukları için zararlı
sonuçlar doğuracak çocuk yaşta
evlilikleri durdurabilirler!

Çocuklarını korumak ve daha iyi
bir geleceğe hazırlamak
annelerin öncelikli
sorumluluğudur.

Teşekkürler...